

NIEUWSBRIEF VALKHOFVERENIGING

2017

EEN TURBULENT JAAR.

2017 zal niet de boeken ingaan als een rustig jaar. Daarvoor is er teveel gebeurd op teveel fronten.

Om maar direct de grootste klap te vermelden: wij hebben in 2017 vijf actieve leden verloren: vrijwilliger Carla Boukamp, Gilde-gids en vrijwilliger van het eerste uur Han Smits, duizendpoot Frans van Berkel, oud-voorzitter Fer Boshouwers en oud-voorzitter en erelid Jack Nooy. De laatste drie begiftigd met de Waalbrugspeld van de gemeente Nijmegen. Wij zullen hun niet aflatende inzet voor de Valkhofvereniging en het Valkhof niet vergeten. Over de oud-voorzitters Fer en Jack staat verderop in deze nieuwsbrief een In Memoriam van Maurice Vollebregt.

Tweede ingrijpende gebeurtenis was de lang verwachte opknopbeurt in de kapel door de gemeente. Dit begon met een proefconservering van de schilderijen in de kapel. Op

verschillende plaatsen zijn de oude schilderijen aangepakt door ze beter bloot te leggen, soms aan te zetten in de originele kleuren en uiteindelijk te conserveren. Dit was een proef om te bepalen hoe groot en hoe divers de problematiek in de gehele kapel is. De Belgische kunsthistorica en conservator Karin Keutgens is hier af en aan mee bezig geweest in de eerste maanden van dit jaar. De vlakken, die Karin behandeld heeft, springen er nu ook echt in schoonheid uit. Dat een totale behandeling van de schilderijen in de kapel een complexe en kostbare operatie gaat worden, blijkt wel uit het feit, dat nu, een jaar later, nog steeds door de gemeente Nijmegen geen groen licht is gegeven. Wij kunnen niets anders doen dan afwachten en de vinger aan de pols houden.

Vervolgens is het dakbeschot aangepakt. Slechte houtpanelen werden vervangen en waar nodig is het lood vernieuwd. De Nicolaaskapel is dus weer “weatherproof”.

De laatste week van augustus is de kapel niet toegankelijk geweest voor publiek, omdat alle verlichtingsarmaturen werden vervangen. De oude waren niet aangelegd volgens de huidige veiligheidseisen. De verlichting, die ervoor in de plaats is gekomen, is nog niet optimaal (minder en zwakkere spots). Maar met de gemeente is afgesproken, dat er nog een aantal spots bij gaan komen. Probleem hierbij is, dat deze spots op de aangebrachte armaturen moeten worden aangebracht, omdat er natuurlijk geen nieuwe gaten in de muren mogen worden aangebracht. De uitvoering zal binnenkort plaats vinden.

En de eerste twee weken van oktober is de kapel gesloten geweest om de meterkast te vervangen. Hierbij zijn alle oude meters en leidingen, inmiddels verouderd en niet meer voldoende aan de veiligheidseisen van deze tijd of inmiddels deels loos en/of onbegrepen, vervangen door nieuwe, moderne meters, die ook duidelijk een functie hebben samengebracht in een meterkast. En deze meterkast is geplaatst in een mooie, apart ontworpen kast, waarin wij ook nog wat spulletjes kunnen opbergen.

De opbergkast heeft wel minder ruimte, zodat wij nu nog een beetje aan het uitzoeken zijn, wat noodzakelijk in de kast moet en wat op een andere manier bewaard moet blijven. Ook deze kast is nog niet helemaal naar tevredenheid, maar daar wordt de komende maanden iets aan gedaan door de aannemer.

En als laatste hebben wij dit jaar ook eindelijk ook onze gewenste oprijplaat gekregen, zodat de kapel zonder hindernissen toegankelijk is voor rolstoelen, kinderwagens en rollators. En hebben wij de maquette van de Valkhofburcht een 75 centimeter omlaag gebracht, waardoor kinderen nu beter een overzicht kunnen krijgen van onze burcht.

De Nicolaaskapel straalt dus nog meer dan vroeger en wij zijn in stille afwachting van de reeds lang beloofde opknop van het Valkhofpark. Want, en ik gebruik het woord maar één keer, de parel van de Nicolaaskapel ligt nu in een verfomfaaide oester. En de Nicolaaskapel samen met

de Barbarossa ruïne verdienen ingebed te zijn in een lusthof. Misschien moeten wij als Valkhofvereniging daar de Belvédère ook bij betrekken.

Deze drie weken extra sluiting van de kapel zijn natuurlijk terug te vinden in het aantal bezoekers van dit jaar en de opbrengst van de collectebus en de verkopen van boekjes, folders en prentbriefkaarten. Er is een daling tussen 5 en 10 % te constateren ten opzichte van vorig jaar. Maar wij weten, dat dit een incident is en zeker niet structureel.

Het aantal huwelijken, die in de Nicolaaskapel gesloten worden staat onder druk van wel een structureel fenomeen: steeds vaker wordt het Valkhofpark gebruikt voor grote(re) evenementen, waardoor Carla Dijs steeds meer dagen op de kalender moet schrappen, die beschikbaar zijn voor huwelijken. Het gaat dan niet alleen om de dag of dagen van het evenement, maar ook om de dagen van opbouw en afbraak. De bruidsparen willen begrijpelijk het liefst een leeg en groen park op hun huwelijksdag. De Nicolaaskapel is nog steeds een geliefde huwelijkslocatie, maar er moeten niet veel evenementen bij komen in het park.

Dit jaar hebben wij het weer voor elkaar gekregen de Nicolaaskapel van april tot en met oktober open te stellen van dinsdag tot en met zondag 11.00-17.00 uur. Maar weer net aan, dus wij zijn dringend op zoek naar vrijwilligers, die onze groep willen komen versterken. Als je een paar uurtjes per maand de Nicolaaskapel wilt tonen aan oud en jong: Meld je aan!

1 GELUKZALIGE STILTE tijdens 024GESCHIEDENIS. Project CARLA DIJS

Op verzoek van Museum Het Valkhof, waarmee wij net als met museum De Bastei, goed en prettig samenwerken, zijn wij dit jaar ook tot en met 7 januari 2018 open op woensdag, zaterdag en zondag middag van 12.00-16.00 uur. Dit om iedereen, die de prachtige expositie over Nicolaas en Theophanu heeft bezocht in het museum, de mogelijkheid te geven om ook in de echte Nicolaaskapel te zijn. Tegelijk is dit een proef om te zien of een (beperkte) winteropening zin heeft.

Gelukkig hebben ook dit jaar weer vele kunstenaars de weg naar de Nicolaaskapel weten te vinden, ofwel via de Nijmeegse Kunstnacht, de Valkhof Theater Avenue, de Valkhof Vierdaagsefeesten, Boek op de Bank, Nijmegen Klinkt ofwel individueel, zoals Francel in oktober/november, Ilen Mer in december en een blazersensemble in maart. Ook voor presentaties wist men de weg naar de kapel te vinden. Als we daar dan ook nog onze vaste bezoekers bij nemen, onder andere de Boerenbruiloft, Open Monumentendag en 024Geschiedenis, dan kunnen wij constateren, dat “onze” Nicolaaskapel weer een jaar lang goed in de schijnwerpers heeft gestaan. En dat is nu precies wat wij willen!!

2018 wordt een druk en bijzonder jaar: begin april wordt De Bastei geopend en meteen het begin van Nijmegen – Green Capital gevierd. Waarvoor ook een rol is weggelegd voor het Valkhofpark. **En bestaat de Valkhofvereniging 40 jaar! En dat gaan wij zeker vieren.**

Zoals ieder jaar bedanken wij weer Mazars voor het geheel belangeloos en met een opgewekte blik verzorgen van onze jaarcijfers.

Datum om alvast te noteren: woensdag 30 mei 2018: de Algemene Ledenvergadering.

Het bestuur van de Valkhofvereniging:

Rob van Bruggen
Michiel Honée
Nancy Jacobs
Ard Veldhoven
Hans Vollenbrock

VALKHOFVERENIGING Postbus 1390 6501 BJ Nijmegen www.valkhof.nl info@valkhof.nl NL 91 INGB 0004 4383 63	Volg de Valkhofvereniging ook via :	
		www.twitter.com/valkhofnijmegen
		www.facebook.com/valkhof

WIJ WENSEN U FIJNE FEESTDAGEN EN EEN GEZOND EN BLIJ 2018!!

In Memoriam: Jack Nooy - voorzitter Valkhofvereniging 1978 – 1999

Door Maurice Vollebregt

Jack Nooy was medeoprichter van de Valkhofvereniging in 1978 en tevens ruim 20 jaar voorzitter tot in het voorjaar van 1999. Hij werd geboren op 22 augustus 1938 in Eindhoven, studeerde later tandheelkunde in Utrecht en leerde de stad Nijmegen kennen tijdens de laatste periode van zijn militaire dienst die hij op de Krayenhoffkazerne heeft doorgebracht. Vervolgens trouwde hij en startte zijn eigen tandartsenpraktijk, eerst aan de Oranjesingel en later aan de Groesbeekseweg. Het gezin kreeg 3 dochters. Hij was gemeenteraadslid voor het CDA van 1974-1994. Omdat hij Ruimtelijke Ordening onder zich had, heeft hij ook enkele straten in Nijmegen hun naam mogen geven. Onder andere Rentmeesterhof, Rode Kruislaan, Rosa de Limastraat, Lutherse plaats en het Knollenpad. Na zijn afscheid in de gemeenteraad werd hij destijds benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau. Het Valkhof en de historie van de stad waren erg belangrijk voor hem. Direct vanaf de oprichting van de Valkhofvereniging zorgde hij samen met andere bestuursleden van het eerste uur, waaronder Hein van Brienen en Hubert Estourgie, dat de St. Nicolaaskapel op het Valkhof werd schoongemaakt en opengesteld voor het publiek. Tot die tijd werd de kapel gebruikt als opslagplaats van de gemeentelijke plantsoendienst. Ook startte hij met het verenigingsblad Valkhofnieuws en zorgde hij als voorzitter voor verdere structuur en uitbouw van de vereniging. Jack Nooy zorgde voor continuïteit binnen de vereniging en had het vermogen om bruggen te slaan en problemen op te lossen. Hij was al vroeg een sterke voorstander van herbouw van de burcht van Keizer Frederik Barbarossa. Als hij aan het woord was geweest in de gemeenteraad, sloot hij altijd af met 'Overigens ben ik van mening dat de Valkhofburcht herbouwd moet worden'. Hij heeft via zijn politieke contacten geprobeerd om het nieuwe museum, dat uiteindelijk is verrezen op het Kelfkensbos, onder te brengen in de te herbouwen Valkhofburcht. Na zijn vertrek als voorzitter in 1999 werd hij benoemd tot erevoorzitter van de Valkhofvereniging en ontving hij bovendien de Zilveren Waalbrugspeld van het Nijmeegse College van B&W.

In 2002 is Jack verhuisd naar Spanje om daar een praktijk op te zetten voor onder meer Nederlandse overwinteraars. Dat bleek toch wel moeilijker dan gedacht en 10 jaar later kwam hij weer definitief terug naar Nijmegen. Al die jaren bleef hij lid van de Valkhofvereniging en zette zich vanaf zijn terugkeer in Nijmegen ook weer in voor de plannen rondom de herbouw van de Donjon.

Jack bleek in 2016 ernstig ziek te zijn, hij hoopte de aanvang van herbouw van de Donjon nog mee te maken. In het voorjaar van 2017 werd helaas duidelijk dat dit er niet meer in zat.

Ik zocht hem toen op in het Radboudziekenhuis waar hij verpleegd werd. Hierbij overhandigde ik hem mede namens bestuur van de Valkhofvereniging en Jeroen de Groot een grote ingelijste bouwtekening van de Donjon. Een identieke tekening was ook ingediend bij de vergunningaanvraag. Ook kreeg hij van ons een compositiefoto van Waalkade met daarbovenuit de herbouwde Donjon op het Valkhof. Beide cadeaus hebben hem tot tranen toe geroerd. Vooral het vasthouden van de bouwtekening maakte voor hem de aanstaande herbouw alsnog heel erg tastbaar, zo gaf hij aan. Beide prenten heeft hij nog thuis wel gehad. Na enkele maanden is hij overleden op 1 augustus 2017, in het bijzijn van zijn vrouw en dochters. Zijn familie laat in de Donjon een steen verwerken met zijn naam erop, Jack wist daar al van. Een meer dan verdiend gebaar voor deze bijzondere Nijmegenaar. En bovendien in lijn met het motto van de Valkhofvereniging "Wij zullen doen herleven" dat ooit door Jack werd bedacht.

In Memoriam: Fer Boshouwers – voorzitter Valkhofvereniging 1999 - 2009

Door Maurice Vollebregt

Fer Boshouwers werd op 7 juli 1941 geboren in Helmond maar werd al vroeg een 'echte' Nijmegenaar vanaf het moment dat hij in Nijmegen kwam studeren en is daar nooit meer weggegaan. Hij werd HBO-docent op de PABO in Nijmegen. Daarnaast was hij een bevlogen beoefenaar van genealogie en gefascineerd door geschiedenis in de meest brede zin.

Fer werd door zijn tandarts Jack Nooy enthousiast gemaakt voor de Valkhofvereniging en werd rond 1985 lid. Hij startte vervolgens in 1994 als bestuurslid van de vereniging, eerst als secretaris. Na het overlijden van Hein van Brienen in datzelfde jaar werd Fer beheerder/conservator van de St. Nicolaaskapel. Hij wist het beheer onderhoud van kapel, park en ruïne goed 'op de kaart te zetten' bij de Gemeente Nijmegen. Hij wist vaste contactpersonen bij de Gemeente Nijmegen te creëren en dat leidde ook tot inspraak van onze vereniging in het beheer van de Barbarossa-ruïne. Met de nodige charme en doortastendheid van Fer bij de ambtenaren werden in de St. Nicolaaskapel onder meer een klimaatregeling, een verbeterd altaar, aanpassing van de binnenverlichting en het aanbrengen van twee luidklokken.

Parallel hieraan kwam Fer in contact met een ontwikkelaar die wel wat zag in de herbouwplannen van de Valkhofvereniging voor de Valkhofburcht. Vier jaar lang heeft hij intensief overleg gepleegd met vele instanties en instellingen. Uiteindelijk kwamen die plannen verder af te staan van de verenigingsdoelstellingen en kwamen deze niet tot realisatie.

Hij intensiverde ook het gebruik van de kapel als tentoonstellings- en muziekruimte. Hierdoor kreeg de Valkhofvereniging ook bredere regionale bekendheid. Er werd samengewerkt met Museum Het Valkhof in het ontwikkelen van gemeenschappelijke publicaties over het Valkhof. En voor de viering van het 25-jarig bestaan schreef hij het boekje "Het Valkhof en de Stad Nijmegen, 2000 jaar geschiedenis" dat nog steeds te koop is in de St. Nicolaaskapel. Als "gezicht" van de kapel was hij in de regio Nijmegen prominent aanwezig op zijn geheel eigen wijze. Hij kon intensief en zichtbaar genieten van het organiseren van ontvangsten voor bijvoorbeeld wethouders of andere hoogwaardigheidsbekleders, en van de aandacht die dat voor onze vereniging -maar stiekem ook een beetje voor hemzelf- opleverde. In het verlengde hiervan en zeker iconisch is ook de officiële opening van Museum het Valkhof waar hij als gast aanwezig was. Na afloop van de plechtigheden wist hij met de nodige tact en na enig aandringen Koningin Beatrix zover te krijgen om exclusief met hem op de foto te gaan. Het kreeg waarachtig de uitstraling van een echt staatsieportret!

In 1999 vond de overdracht van het voorzitterschap plaats van Jack Nooy naar Fer Boshouwers, Fer bleef daarnaast ook conservator van de St. Nicolaaskapel en was zelfs een periode ook op vrijwillige basis directeur van het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek.

In 2008 nam hij afscheid van het bestuur en droeg hij de voorzittershamer over aan Frans Laarakker. Bij die gelegenheid ontving Fer uit handen van Burgemeester Thom de Graaf de Zilveren Waalbrugspeld voor al zijn verdiensten. In de jaren daarna bleef Fer betrokken bij de Valkhofvereniging als amateur-historicus en vervulde hij nog diverse functies bij andere cultuurhistorische verenigingen en -organisaties. Na een kort ziekbed is hij op 18 oktober 2017 overleden in zijn geliefde Nijmegen. De Valkhofvereniging verliest in hem een markante figuur, wij danken hem op deze plaats voor al zijn werk. Op de foto ziet u de voorzitterswissel in 1999.

